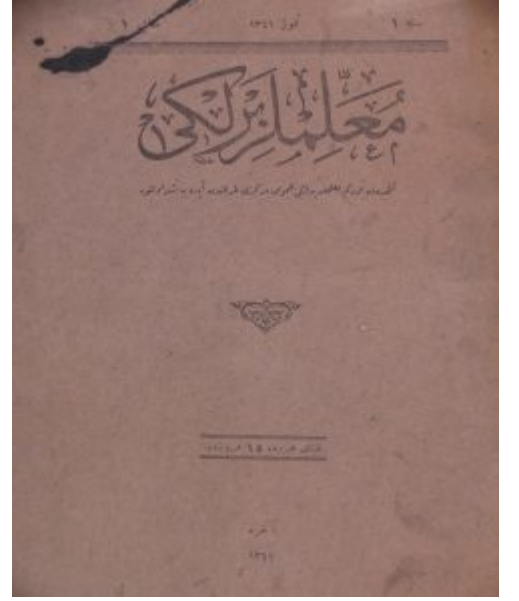

Muallimler Birliği Mecmuası

Muallimler Birliği Mecmuası, Temmuz 1925-Nisan 1927 tarihleri arasında Türkiye Muallimler Birliği Cemiyeti tarafından çıkarılmıştır.

Birinci Meşrutiyet'in ilânından sonra Osmanlı Devleti'nde görülen önemli sivil toplum örgütlenmelerinden biri, öğretmenler (muallimler) tarafından kurulan cemiyetler olmuştur. Bu dönemde başta İstanbul olmak üzere farklı bölgelerde, farklı isimler altında pek çok muallim cemiyeti kurulmuştur. Millî Mücadele yıllarında Ankara'nın önemli bir merkeze dönüşmesiyle birlikte 1920 yılının Temmuz ayında, Ankara Lisesi öğretmenlerinin öncülüğünde burada da "Muallime ve Muallimler Cemiyeti" açılmıştır. Cemiyetin açılışından kısa bir süre sonra, ÷lke sathında dağınık vaziyette faaliyet yürüten öğretmen örgütlenmelerini tek çatı altında toplamak amacıyla, 7 Mayıs 1921'de Türkiye Muallime ve Muallimler Dernekleri Birliği kurulmuş, birliğin fahrî başkanlığı Mustafa Kemal'e verilmiştir.

Muallimler Birliği Mecmuası'nın ilk sayısının kapağı

Türkiye Muallime ve Muallimler Dernekleri Birliği'nin kuruluşunu haber veren gazeteler, cemiyetin amacının öğretmenlik mesleğini korumak, öğretmenlerin sosyal ve ekonomik durumlarının yükselmesine katkı sunmak olduğunu yazmışlardır. Öğretmenlerin haklarını hükmet nezdinde savunacak olan cemiyet, aynı zamanda görev alamayan, hastalanan, evlenen ve çocuğu olan öğretmenlere yardım etmeyi hedeflemiştir. Cemiyetin bir diğer önemli gayesi ise öğretmenlerin ilmî açıdan gelişmeleri için çeşitli dersler, geziler, söyleşiler ve eğlenceler düzenlemek, kütüphane, müze ve okuma salonları açmaktır. Bu amaçlara yönelik olarak Cemiyet tarafından gazete ve dergiler çıkarılacaktır.

Türkiye Muallime ve Muallimler Dernekleri Birliği, hükmet tarafından desteklenmesine rağmen Millî Mücadele'nin ağır şartları altında, ÷lke genelinde beklenen örgütlenmeyi sağlayamamıştır. Cemiyet, 1924 yılında yapılan ilk kongresinde ismini Türkiye Muallimler Birliği olarak değiştirmiş ve ÷lke genelinde faaliyet gösteren bütün öğretmen örgütlerini tek çatı altında birleştirme kararı almıştır.

Muallimler Birliği Cemiyeti de öncelikli olarak öğretmenlerin haklarını savunmak, öğretmenler arasında yardımlaşma ve dayanışma sağlamak amacıyla faaliyet göstermiş, halk eğitimi ile bilimsel ve sanatsal etkinliklerin yanı sıra, çeşitli yayın faaliyetlerinde bulunmuştur. Muallimler Birliği Mecmuası, cemiyetin yayın faaliyetlerinin bir ürünü olarak 1925-1927 yılları arasında çıkmıştır. Derginin kurulmasına ve yayınlarına devam etmesine dönemin önemli eğitimcilerinden Abdüllatif Nevzat, Abdlfeyyaz Tefvik, Refet, Hamid Zübeyir, Hilmi Ziya, İzzet Ulvi, Ali Haydar, Harun El-Reşit, Rıfat Necdet, Faruk Nafiz, Nevzat Mahmut, Avnül Refik, Selim Sırrı, Muhib Nizam, İskeçeli Sıdkı, Refet Avni, Mehmet Sıdkı, Muallim Seyfettin, Muallim Bilal, Mübarek Galip, Sabri Cemil, Hikmet Nurhan, Mehmet Emin, Abdullah Sabri, B. Atalay, Haydar Niyazi, Zeki Mesut, Doktor Reiti, Muallim Talât, İhsan, Ziya Emin, Sabri Cemil, Ziyaeddin Fahri, Hayri, Ali Sedat Zaim, Eyüp Hamdi, İsmail Habib, Osman, İbrahim Alaaddin ve Tahsin Demiray beyler öncülük

etmişlerdir. Bu isimler aynı zamanda derginin yazar kadrosunu da oluşturmuştur.

“Ankara’da Türkiye Muallimler Birliği Umûmî Merkezi tarafından ayda bir neşrolunur” ibaresiyle çıkan dergi, iki yıllık yayın hayatı boyunca 22 sayı neşredilmiştir. İlk sayısı 1925 Temmuz’unda çıkmıştır. Kapak dâhil olmak üzere her bir sayısı ortalama 50 sayfadır. Tek cilt hâlinde basılan 19-20. sayıları ile 11 ve 12. sayıları bu konudaki istisnalardır. Derginin basılan toplam sayfa sayısı 992’dir. Fiyatı 15 kuruş, yıllık aboneliği posta dâhil 200 kuruştur. Bu fiyat bir yıl sonra değişmiş ve her bir sayı 25 kuruş, abonelik ücreti 300 kuruş olmuştur. Derginin yazı ve idare işlerinin yürütüldüğü yer, Ankara Muallimler Birliği Umûmî Merkezi’nde *“dâire-i mahsûsa”* olarak açıklanmıştır. Dağıtım yerleri Ankara’da Karaoğlan Çarşısı’nda İstanbul ve Anadolu Kütüphanesi, İstanbul’da ise Bâbıâli karşısında Muallimler Kütüphanesi’dir. 10. sayıya kadar İstanbul’daki Yeni Matbaa’da basılan dergi, daha sonra bir sayı Yeni Ses, dört sayı da Halk Matbaası’nda basılmıştır. 16. sayıdan itibaren derginin basım yeri İstanbul’da Ebuzziya Matbaası olmuştur.

Muallimler Birliği Mecmuası’nın ilk yedi sayısının sorumlu müdürü Münif Kemal Bey’dir. Derginin 7. sayının 321. sayfasında, Münif Kemal Bey’in işlerinin yoğunluğundan dolayı derginin müdürlüğünden istifa ettiği, onun yerine Umûmî Merkez Heyeti İkinci Reisi Urfa Mebusu Refet Bey ile Kâtib-i Umûmî Afyon Mebusu İzzet Ulvi Bey’in bu görevi yerine getirecekleri yazılmıştır. Bu açıklamadan sonra 8. ve 9. sayılarda sorumlu müdür olarak İzzet Ulvi Bey görülmektedir. Ancak 10. sayıdan itibaren herhangi bir açıklama yapılmaksızın derginin müdürlüğünü tekrar Münif Kemal Bey üstlenmiş ve son sayıya kadar bu görevi yerine getirmiştir.

Muallimler Birliği Mecmuası’nın ilk sayısında, *“Muallimler Birliği Hâmisi Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri”* takdimiyle Mustafa Kemal’in, *“Muallimler Birliği Fahrî Reisi İsmet Paşa Hazretleri”* takdimiyle de İsmet (İnönü)’nün fotoğrafları basılmıştır. Derginin yayınlanma amacı, ilk sayısında şu cümlelerle ifade edilmiştir:

“Muallimler Birliği, hakiki ve tam muallimler birliği için intişâr ediyor. Bugün kendisini karilerine mütevazîâne takdim eden mecmuamızın ilk sözü budur. Muallimler Birliği; ellerindeki Cumhuriyet ve irfan meşaleleriyle büyük ve aziz Türkiye’nin her tarafını aydınlatmaya çalışan, cehle, taassuba ve riyaya karşı hakiki bir cidâl açan muallimlerimizle daima beraber yürüyecek, onların efkâr ve tahassüsâtına her zaman mâkes olacaktır. Programımızı tamamen takip ve tatbik etmek üzere tanzim eyledik. Meslekî, ilmî, fikrî, edebî ve terbiyevî cereyanlara velâyet-i ilmîyeyi hâiz âlim, edib, muharrir, mürebbî ve sanatkârların kıymetli yazılarıyla pişvâ olacağız. Muallimler Birliği, Türkiye’de ilk ve orta tahsilin kuvvetle tamim ve intişârı, tâlim mesleğinin ve müntesiplerinin hukuku, menâfi ve teâlîsi hususunda dönmek bilmeyen bir azim ile çalışacaktır. Bu yolda yürümek ve her türlü müşkülâtı yenmek için ciddiyet ve sebat gibi pek kıymetli yardımcılara mâlikiz. Şunu karilerimize temin edebiliriz ki mecmuamız az söz, fakat çok şey ile işe başlıyor.”

Bu açıklamayla yayın hayatına başlayan Muallimler Birliği Mecmuası’nda, Muallimler Birliği Cemiyeti’ne mensup idarecilerin, okulların, yapılan faaliyetlerin, öğrenci ve öğretmenlerin fotoğraflarının çokça yer aldığı yazılar yayınlanmıştır. Muallimler Birliği Mecmuası’nda dernek faaliyetleri, eğitim alanındaki kanunî düzenlemeler ve öğretmenler ile ilgili haberlere sık sık yer verilmiştir. Dergide özellikle Hilmi Ziya, Hamid Zübeyir, Nevzat Mahmut, Sabri Cemil, Zeki Mesut, Avnül Refik ve Eyüp Hamdi beyler tarafından sosyoloji, pedagoji ve eğitim felsefesine yönelik yazılar kaleme alınmıştır. Bu yazılarda, dönemin ihtiyaçlarıyla bağlantılı olarak eğitimde amelî ve pragmatik yöntemlerin öne çıkarıldığı görülmektedir. Ayrıca eğitimin millî ve toplumsal boyutları ile ahlâk ve terbiyeyi şekillendirici yönleri de özellikle vurgulanmıştır. Bu bağlamda zorunlu eğitim meselesine, eğitim tarihine, Avrupa’da uygulanan yeni eğitim-öğretim metotlarına, dil eğitimine, eğitim kurumlarının mimarisine, okullarda disipline, eğitimde ölçme ve değerlendirmeye, ders kitaplarına, rehberlik ve psikolojik danışmanlığa yönelik pek çok yazı yayınlanmıştır.

Dergide bunlar dışında kültür, edebiyat, Őir, folklor, müzik, kütüphanecilik, halk eēitimi gezi ve çeŐitli bilimsel konularda yazılara yer verilmiştir.

Muallimler Birliēi Mecmuası, iki yıllık düzenli neŐriyatının ardından herhangi bir aÇıklama yapmadan Nisan 1927'deki son sayısıyla birlikte kapanmıŐtır. Farklı arŐiv ve kütüphanelerde koleksiyonları bulunan derginin bütün sayılarına Millî Kütüphane'nin internet sayfasındaki Süreli Yayınlar bölümünden evrimii olarak ulaŐılabilmektedir.

Mustafa ARIKAN

KAYNAKÇA

Muallimler Birliēi Mecmuası, Bütün Sayılar, Temmuz 1925-Nisan 1927.

OKMAK, Filiz, **“Türkiye Muallimler Birliēi Mecmuasının Sistematik Tahlili”**, YayınlanmamıŐ Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2009.

PUSTU, Yunus, “TeŐkilat Yapısı ve Faaliyetleriyle Türkiye Muallimler Birliēi (1921-1936)”, **Atatürk AraŐtırma Merkezi Dergisi**, Cilt 35, Sayı 99, Bahar 2019, ss. 51-94.

PUSTU, Yunus, “Türkiye Muallimler Birliēi Genel Merkezi ve Őubelerinin NeŐrettiēi Mecmualar”, **Çukurova AraŐtırmaları Dergisi**, Cilt 3, Sayı 2, KıŐ 2017, ss. 56-91.

21/11/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/muallimler-birligi-mecmuasi/?pdf=4967> adresinden eriŐilmiŐtir